

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Organisation Region Värmland	Version 11
Dokumentägare Ann-Mari Gustavsson Smittskyddssjuksköterska	Fastställare Anna Skogstam Smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2025-10-01	Giltig t.o.m. 2027-10-01

Smittsamma infektionssjukdomar och sjukdomstillstånd hos personal inom vård- och omsorgs-verksamhet

Gäller för: Hälso- och sjukvård, Kommunal vård och omsorg

Vägledning för arbetsledare och personal

Dokumentets syfte

Personal inom vård och omsorgsverksamhet som har en smittsam infektionssjukdom eller sjukdomstillstånd kan vara en källa för smittspridning till patienter och personal. Sjukskrivning, avstängning eller tillfällig omplacering kan behövas för att förhindra smittspridning.

Detta dokument ger vägledning till arbetsledare och personal inom vård och omsorgsverksamhet vad man ska tänka på när personal bär på möjlig smittsam infektionssjukdom eller sjukdomstillstånd.

För vissa sjukdomar som är anmälningspliktiga enligt smittskyddslagen finns förhållningsregler (smittskyddsblad) utgivna av Smittskyddsläkarföreningen, där det framgår vilka förhållningsregler som gäller för den enskilde personen. Vilka dessa sjukdomar är framgår av kolumnen "Smittämne".

För mer information om olika sjukdomar och smittämnena, se "A-Ö sjukdomar" på www.smittskyddvarmland.se.

Förteckning över smittsamma infektionssjukdomar och sjukdomstillstånd i bokstavsordning

Smittämne	Smittväg	Regler för vårdpersonal	Kommentar
Bältros	Kontaktsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Utbredd bältros – inte i arbete tills blåsor torkat in. Utslag/blåsor i ansikte/hals/händer/underarmar – inte i arbete tills blåsor torkat in. Lindriga utslag (undantag för ansikte/hals/händer/underarmar) – kan arbeta men inte i förlossningsvård, vård av nyfödda eller nyförlösta eller patienter med nedsatt immunförsvar. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	
Calici , se Diarré			
Campylobakter Anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom	Kontaktsmitta	Vid diarrésymtom - inte i arbete.	
Covid-19	Kontaktsmitta Droppsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid nytillkomna luftvägssymtom – inte i arbete. Återgång till arbete – minst 5 dagar efter symtomdebut och feberfrihet utan febernedsättande läkemedel i minst 24 tim. och klinisk förbättring. 	Vi avråder från antigenest för hemmabruk. Om det ändå har använts och visar covid-19 får man utgå från att provsvaret stämmer och reglerna för återgång till arbetet ska följas.

Smittämne	Smittväg	Regler för vårdpersonal	Kommentar
CMV (cytomegalvirus)	Kontaktsmitta, framför allt saliv	Sjukskrivning enligt läkares bedömning.	
Diarré/kräkning (misstanke om smittsam gastroenterit)	Kontaktsmitta Droppsmitta	Vid misstanke om smittsam gastroenterit - dvs nytillkommen, hastigt påkommen diarré och/eller kräkning – inte i arbete.	Bör inte återgå i arbete förrän efter 48 timmars symtomfrihet. Vid tveksamheter kontakta respektive chef.
EHEC (entero-hemorragisk e.coli) Anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom	Kontaktsmitta Droppsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid diarrésymtom - inte i arbete. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	
Eksem	Kontaktsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Eksem på händer eller underarmar – inte i patientnära vård. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	
Herpes simplex	Kontaktsmitta vid kontakt med blåsans innehåll.	<ul style="list-style-type: none"> Blåsor på händer, underarmar eller utbredda sår i ansikte – inte i patientnära vård. Blåsor på händer, armar och i ansikte – inte i förlossningsvård, operation, vård av nyfödda eller nyförlösta, patienter med utbredda hudskador och nedsatt immunförsvar. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	Blåsor/sår ska ha torkat in innan återgång.
Hepatit A och E Anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom	Kontaktsmitta Tarmsmitta	Sjukskrivning enligt läkares bedömning.	Smittspårning sker via Smittskydd Värmland.
Influensa	Kontaktsmitta Droppsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid nytillkomna luftvägssymtom – inte i arbete. Återgång till arbete – minst 5 dagar efter symtomdebut och feberfrihet utan febernedsättande läkemedel i minst 24 tim. och klinisk förbättring. 	Vaccination mot influensa rekommenderas till vårdpersonal.
Kikhosta Anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom	Kontaktsmitta Droppsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid konstaterad kikhosta i patientnära arbete, informera närmaste chef. Bör vara hemma under smittsamhetsperioden. Svårt att avgöra när smittsamhetsperioden är över. Man är mest smittsam i början och smittsamheten minskar ju längre tiden går. Individuell läkarbedömning behövs. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	Smittspårning kan bli aktuellt, rådgör med Smittskydd Värmland. Syftet är att skydda spädbarn och gravida i sista trimestern.
Luftvägsinfektion	Kontaktsmitta Droppsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid nytillkomna symtom på luftvägsinfektion – inte i arbete. Återgång till arbete – förbättrad och feberfrihet utan febernedsättande läkemedel sedan minst 24 tim. 	Den som är sjuk tar själv ansvar för att stanna hemma för att inte smitta andra. Vid tveksamheter kontakta respektive chef.
MRSA Anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom	Kontaktsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Ev. inskränkningar av arbetsuppgifter i patientnära vård meddelas av behandlande läkare. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	

Smittämne	Smittväg	Regler för vårdpersonal	Kommentar
Mässling Anmälnings- och smittspåringspliktig sjukdom	Kontaktssmitta Luftburen smitta <i>Smittsamhetsperiod: Fyra (4) dagar före tills fyra (4) dagar efter debut av utslag.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Åter i arbete enligt behandlande läkares bedömning. Icke-immun personal som utsatts för smitta avstängs från och med dag 5 efter första kontakt till och med dag 18 efter sista kontakt. Vid tveksamheter kan serologi bli aktuellt. Immunitet = genomgången sjukdom eller fullgjord vaccination. 	Hög smittsamhet! Kontakta Smittskydd Värmland eller infektionsbakjour. Respektive chef bör kontrollera personalens skydd mot mässling och erbjuda vaccination av personal utan säkert skydd mot mässling (AFS 2005:1).
Nagelbandsinfektion	Kontaktssmitta	<ul style="list-style-type: none"> Inte i patientnära arbete. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	
Norovirus se Diarré			
Rotavirus , se Diarré			
RS-virus	Kontaktssmitta Droppsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid nytillkomna luftvägssymtom – inte i arbete. Återgång till arbete – minst 5 dagar efter symtomdebut och feberfrihet utan febernedsättande läkemedel i minst 24 tim. och klinisk förbättring. 	
Salmonella Anmälnings- och smittspåringspliktig sjukdom	Kontaktssmitta Tarmsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid diarrésymtom – inte i arbete. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	
Shigella Anmälnings- och smittspåringspliktig sjukdom	Kontaktssmitta Tarmsmitta	<ul style="list-style-type: none"> Vid diarrésymtom - inte i arbete. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	
Streptokocker, betahemolyserande grupp A (GAS)	Kontaktssmitta Droppsmitta	Inte i patientnära arbete förrän minst 2 dygn med fungerande antibiotika och ev. sår på händer och underarmar har läkt.	Kan orsaka svinkoppor, halsfluss, scharlakansfeber, sårinfektion.
Svinkoppor/ impetigo	Kontaktssmitta	<ul style="list-style-type: none"> Koppor på händer, underarmar eller utbredda sår i ansikte – inte i patientnära vård. Tillfällig omplacering kan vara aktuell. 	Kopporna ska ha torkat in innan återgång.
Vattkoppor	Luftburen smitta <i>Smittsamhetsperiod: 1–2 dygn före debut av blåsor till dess blåsor torkat in.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Inte i arbete förrän blåsorna torkat in. Icke-immun personal som arbetar på riskenheter, som utsatts för smitta, avstängs från och med dag 10 efter första kontakt till och med dag 21 efter sista kontakt. I dessa fall bör serologi tas för att bekräfta att personen inte är immun. Riskenheter: neonatalavdelning, BB/förlossning, enhet som vårdar infektionskänsliga patienter. 	Hög smittsamhet! Kontakta Smittskydd Värmland eller infektionsbakjour. Genomgången infektion ger immunitet.
VRE Anmälnings- och smittspåringspliktig sjukdom	Kontaktssmitta Tarmsmitta	Vid diarrésymtom - inte i arbete.	
Ögoninfektion	Kontaktssmitta	<ul style="list-style-type: none"> Pågående infektion – inte i patientnära arbete. Tillfällig omplacering kan bli aktuell. 	Akuta ögoninfektioner kan orsakas av såväl bakterier som virus och kan vara mycket smittsamma.

Utarbetad av: Ann-Mari Gustavsson